

*Handläggare:
Birger Forsberg*

Nya former för verksamheten vid Institutionen för psykosocial medicin. Yttrande över Statskontorets rapport 2004:31

Ärendet

Statskontoret har getts i uppdrag av regeringen att föreslå nya organisationsformer för myndigheten Institutet för psykosocial medicin (IPM). Statskontoret har även fått i uppdrag att föreslå en central expertfunktion inom suicidområdet. Statskontorets arbete har redovisats i dess rapport "IPMs verksamhet i ny form". Stockholms läns landsting har beretts möjligheten att som remissinstans inkomma med ett yttrande över utredningen.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Förvaltningens synpunkter

Statskontorets huvudförslag är att IPM avvecklas som myndighet och att verksamheten övergår i andra organisationsformer. Forskningen föreslås övergå till det vanliga forskningsväsendet. Ansvar för uppgifter som kunskapsspridning övergår till Statens folkhälsoinstitut, vilket innefattar expertfunktionen inom suicidområdet.

Stockholms läns landsting kan beklaga att Statskontoret valt att föreslå en nedläggning av IPM. Verksamheten har fungerat väl genom åren och bidragit till ökad kunskap om psykosociala stressfaktorer och miljöer. Informationsverksamheten från IPM och dess medarbetare har på olika sätt gagnat landstinget, dess personal och landstingets målgrupper. En omorganisation av det slag som föreslås kan förväntas drabba verksamheten negativt. Den föreslagna avvecklingen anges dock kunna ske över en femårsperiod vilket kan begränsa dessa negativa effekter.

Inom suicidområdet ansvarar IPM i samarbete med Stockholms Läns Landsting i dagläget för Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av psykisk ohälsa (NASP). NASP är statens och Stockholms läns

2005-04-05

landstings centrala expertenhet inom självmordsforskning och prevention av psykisk ohälsa. Sedan 1997 är centret knutet till WHO som "Collaborating Centre for Suicide Research and Prevention". För närvarande avsätter landstinget 6 miljoner kronor årligen till ändamålet, medan Staten bidrar med 2 miljoner.

NASP arbetar med insamling och förmedling av kunskap samt initierar och bedriver forsknings- och utvecklingsprojekt avseende insatser för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och ytterst självmord. Centret är samordnare av ett nationellt nätverk för självmordsprevention bestående av sex regionala nätverk. Nätverket för stockholmsregionen leds av centret.

Statskontoret föreslår i sin utredning att expertfunktionen vid NASP flyttas till Statens Folkhälsoinstitut och att NASP:s forskning införlivas med Karolinska Institutet. Det innebär att NASP:s verksamhet kommer att splittras upp. Förslaget i Statskontorets utredning leder till att en organisation vars existens garanterar en nära koppling mellan suicidpreventiv forskning och praktisk prevention i Stockholmsregionen och Sverige avvecklas. NASP:s huvudidé som både forskningsnod och aktiv kunskapsspridare försvinner då i praktiken. Detta kan få negativa konsekvenser för det självmordspreventiva arbetet regionalt och nationellt.

Den kompetens i praktisk prevention och forskning kring självmord som finns på NASP har tagit tid att etablera. Stockholms läns landsting har medverkat till denna kompetensuppbyggnad genom sitt stöd till centret. Folkhälsoinstitutet besitter inte särskild kompetens inom suicidområdet utan måste, om Statskontorets förslag anammas, bygga upp sådan. Det förefaller inte kostnadseffektivt att på detta sätt reducera en verksamhet för att investera i en tidskrävande uppbyggnad av samma kompetens i annan organisation. Självklart kommer det viktiga suicidpreventiva arbetet att tappa tempo under denna tid.

I NASP:s uppgifter ingår bl.a.

- att initiera, handleda och utvärdera självmordsförebyggande arbete i sjukvårdsområden, inom primärvården, de psykiatriska sektorsklinikerna och i primärkommunerna/ lokalsamhället
- öka kompetensen hos nyckelpersoner verksamma inom hälso- och sjukvård, barn- och ungdomsverksamhet, viss social verksamhet samt hos personer verksamma inom klinisk forskning när det gäller självmordsriskbedömning och omhändertagande av självmordsnära patienter för att förbättra personalens möjligheter att hantera de psykiska påfrestningarna i detta arbete.
- utveckla och utvärdera nya självmordsförebyggande program

2005-04-05

- öka medvetenheten om problemet självmord hos personal och politiker inom stat, landsting, kommun och övriga berörda organisationer samt massmedia och allmänheten.

Stockholms läns landsting ser det självmordsförebyggande arbetet som en viktig uppgift och kommer att även fortsättningsvis avsätta resurser för det regionala arbetet.

Sören Olofsson